

INLEIDENDE BESCHOUWINGEN

Inleiding tot de economie – Prof. dr. Stijn Baert

UNIVERSITEIT
GENT

OVERZICHT

- A. Wat is economie?
- B. Behoeften, productiefactoren en goederen
- C. Soorten huishoudingen
- D. Moderne ruileconomie
- E. De financiële sector
- F. Economische orde
- G. De economische onderzoeksmethode
- H. De belangrijkste economische scholen

REMINDER

- Aarzel niet om vragen te stellen.
  - Mondeling na handopsteking.
  - Schriftelijk via briefjes die worden doorgegeven naar voren.

A. WAT IS ECONOMIE?

A. WAT IS ECONOMIE?

A.1. BETEKENIS EN DEFINITIE “ECONOMIE”

- Economie, **etymologisch**: “oikos nemein” (Grieks, orde van het huishouden).
- Economie, **huidige betekenis**:
  - het economisch gebeuren;
  - het studiedomein dat het economisch gebeuren bestudeert.

ECONOMISCHE WETENSCHAP BESTUDEERT:

- hoe mensen individueel of in groep met **schaarste** omgaan;
- hoe ze er zo **rationeel** mogelijk mee omgaan;
- welke **instituties** er in maatschappij ontstaan om schaarsteproblematiek gestructureerd aan te pakken.

A. WAT IS ECONOMIE?

A.1. BETEKENIS EN DEFINITIE “ECONOMIE”

SCHAARSTE

- Schaarste ontstaat door de confrontatie van:
  - beperkte hoeveelheid **middelen** die alternatief aanwendbaar zijn;
  - veelheid aan **doelstellingen** waarvoor die middelen kunnen gebruikt worden.

A. WAT IS ECONOMIE?

A.1. BETEKENIS EN DEFINITIE “ECONOMIE”

- Economische problemen zijn **keuzeproblemen**.
  - Daar de omvang van de middelen beperkt is in vergelijking met de doelstellingen dringt een keuze zich op.
  - Aan elke aanwending zijn voordelen (**baten**) en nadelen (**kosten**) verbonden.
    - **Opportunitetskost**: waarde van belangrijkste alternatieve doelstelling niet meer realiseerbaar door aanwending van middelen.

RATIONALITEIT:

- Een rationele mens voldoet zo goed mogelijk in zijn doelstellingen in volgorde van belangrijkheid via de schaarse middelen die hij ter beschikking heeft.

A. WAT IS ECONOMIE?

A.1. BETEKENIS EN DEFINITIE “ECONOMIE”

INSTITUTIES

- Intellectuele **denkpatronen en sociale gewoonten** neergelegd in maatschappelijk aanvaarde manieren van denken en handelen.
  - Formele instituties: wetten en afdwingbare gedragsregels.
  - Informele instituties: conventies, gewoontes en taboes.
- **Grote maatschappelijke organisaties** of manieren waarop de maatschappij is georganiseerd, worden ook vaak met het label “institutie” benoemd.

A. WAT IS ECONOMIE?

A.2. MICRO, MESO, MACRO?

- **Micro-economie:**

- analyse van economisch probleem vanuit het oogpunt van een bepaalde huishouding of een bepaald goed.

- **Macro-economie:**

- analyse van samengevoegde gegevens omtrent (meerdere) micro-economische agenten, vaak op (inter)nationaal niveau.

- **Meso-economie:**

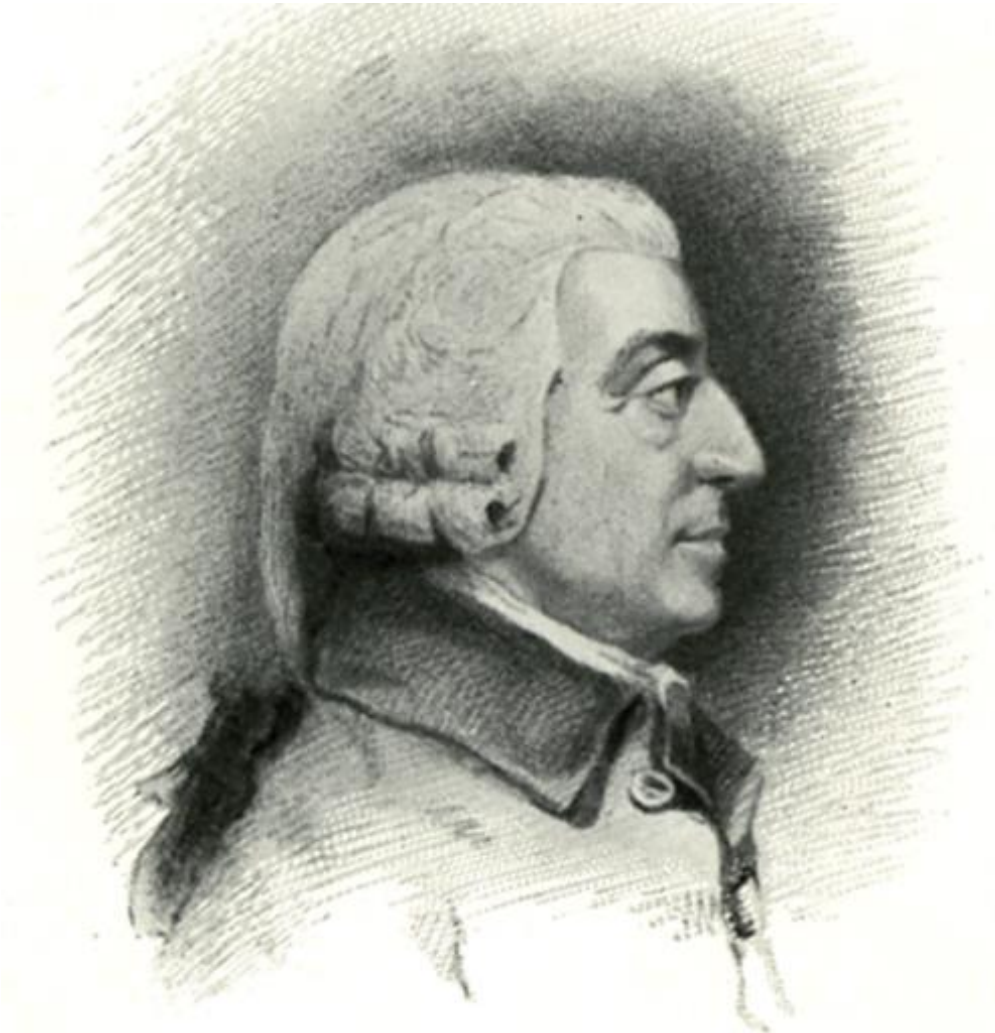
- analyse van gegevens op bedrijfsniveau, sectoraal niveau of regionaal niveau.

- Onderscheid is in de praktijk artificieel.

A. WAT IS ECONOMIE?

A.3. GRONDLEGGER ECONOMISCHE WETENSCHAP

Adam Smith

- Publiceert in 1776 “An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations”, het startpunt van de economische wetenschap.
- Theorie van de **onzichtbare hand** die zorgt voor coördinatie tussen eigenbelang en algemeen welzijn.
  - Overheid moet slechts voor vrede, lage belastingen en rechtszekerheid zorgen.
  - Individueel belang bij algemeen welzijn.
- **Specialisatie en ruil** voorwaarden voor economische groei.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

RATIONALITEIT

BEHOEFTE

- Doelstellingen van de mens waaraan deze slechts kan voldoen door het nuttigen van goederen en diensten (en, daardoor, het inzetten van productiefactoren).

Consumptie

GOEDEREN (EN DIENSTEN)

- Consumptiegoederen: behoeftebevrediging via consumptie.
- Investeringsgoederen: verhoging productiefactor kapitaal via inzetten van vermogen.

Productie

PRODUCTIEFACTOREN

- Schaarse middelen gebruikt om goederen te produceren: **arbeid**, **milieu** en **kapitaal**.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.1. BEHOEFTE

- **Behoeften zijn onbegrensd.**
  - Mede door contact met anderen steeds nieuwe behoeften.
  - Primaire behoeften.
  - Secundaire behoeften.
- **Behoeften zijn immaterieel.**
  - **Goed** (materieel) maakt, door de **diensten** die het levert, het bevredigen van behoeften mogelijk.
  - Voor de meeste goederen bestaan er dan ook **substituten**, i.e. goederen die de behoefte op een andere manier bevredigen.
  - De appreciatie van een bepaald goed is een subjectief gegeven.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.1. BEHOEFTE

NUT EN NUTTIGHEID

- **Nuttigheid:** vermogen van goederen (en diensten) om in een behoefte te voorzien.
  - Algemeen kenmerk van goederen en diensten.
- **Nut:** concrete behoeftebevrediging door aanwenden (consumeren) van bepaalde goederen en diensten.
  - Resultaat van concrete aanwenden van goederen en diensten.

WELVAART EN WELZIJN

- **Welvaart:** de mate waarin behoeften worden bevredigd via schaarse middelen.
- **Welzijn:** de mate waarin behoeften worden bevredigd via schaarse en niet-schaarse middelen.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

RATIONALITEIT

BEHOEFTE

- Doelstellingen van de mens waaraan deze slechts kan voldoen door het nuttigen van goederen en diensten (en, daardoor, het inzetten van productiefactoren).

Consumptie

GOEDEREN (EN DIENSTEN)

- Consumptiegoederen: behoeftebevrediging via consumptie.
- Investeringsgoederen: verhoging productiefactor kapitaal via inzetten van vermogen.

Productie

PRODUCTIEFACTOREN

- Schaarse middelen gebruikt om goederen te produceren: **arbeid, milieu** en **kapitaal**.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

ARBEID

- Menselijke activiteit bij het produceren.

MILIEU

- Water, bodem, lucht en de ecologische samenhang tussen deze componenten.

KAPITAAL

- Gebouwen, wegen en machines.
- Ontstaat door samenbrengen arbeid en milieu.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

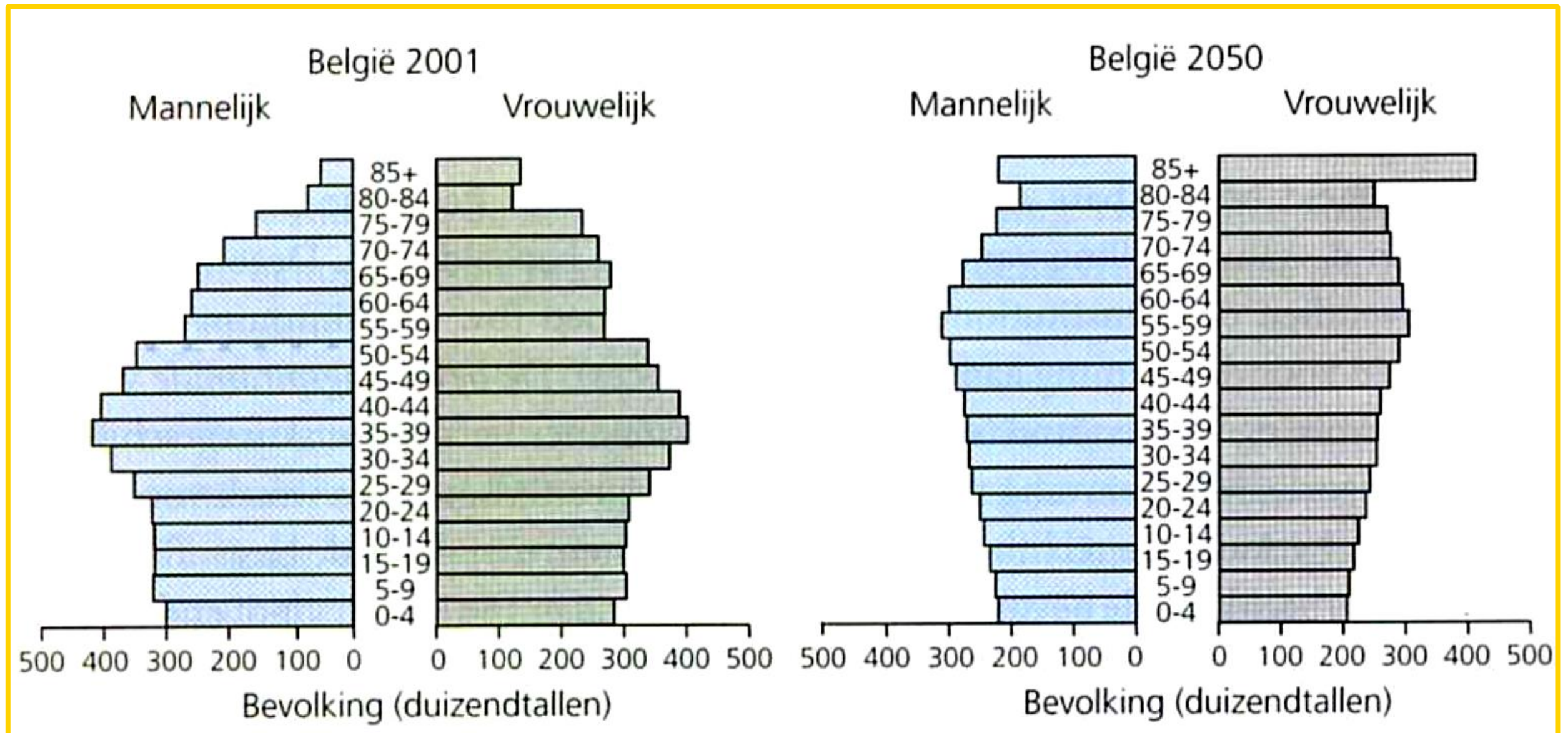
B.2. PRODUCTIEFACTOREN

- **Arbeid is schaars.**
  - Omvang van de bevolking (kwantitatief).
  - Samenstelling van de bevolking (kwalitatief).
    - Samenstelling naar leeftijd.
    - Samenstelling naar onderwijs.
    - Samenstelling naar werkmotivatie.
  - Beperkte tijd.
    - Aantal werkuren per dag.
    - Vakantieperiodes.
    - Pensioen- en schoolleeftijd.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

— Milieufuncties.

— Inputfunctie.

- Grondstoffen en energie op de productie draaiende te houden.

— Ruimtescheppende functie.

- Milieu is nodig om er menselijke activiteit (en dus productie) in te situeren.

— Woonfunctie.

- Instandhouding van menselijk leven (en dus arbeid).

— Recreatieve functie.

- Water, lucht en bodem maken het mogelijk zich te ontspannen.

— Afvalontvangende functie.

- Afval van productieve/consumptieve activiteiten kunnen in milieu worden geloosd.
- Besparing van productiefactoren nodig voor sanering.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

- **Milieu is schaars.**
  - Ruimtelijke milieuschaarste.
    - Natuurlijke ruimte laat niet toe om alle milieufuncties tegelijk uit te voeren.
    - Opportuniteitskost.
  - Kwantitatieve versus kwalitatieve milieuschaarste.
    - Hoeveelheid milieucomponenten beperkt (hernieuwbare versus niet-hernieuwbare grondstoffen).
    - Kwaliteit milieucomponenten beperkt.

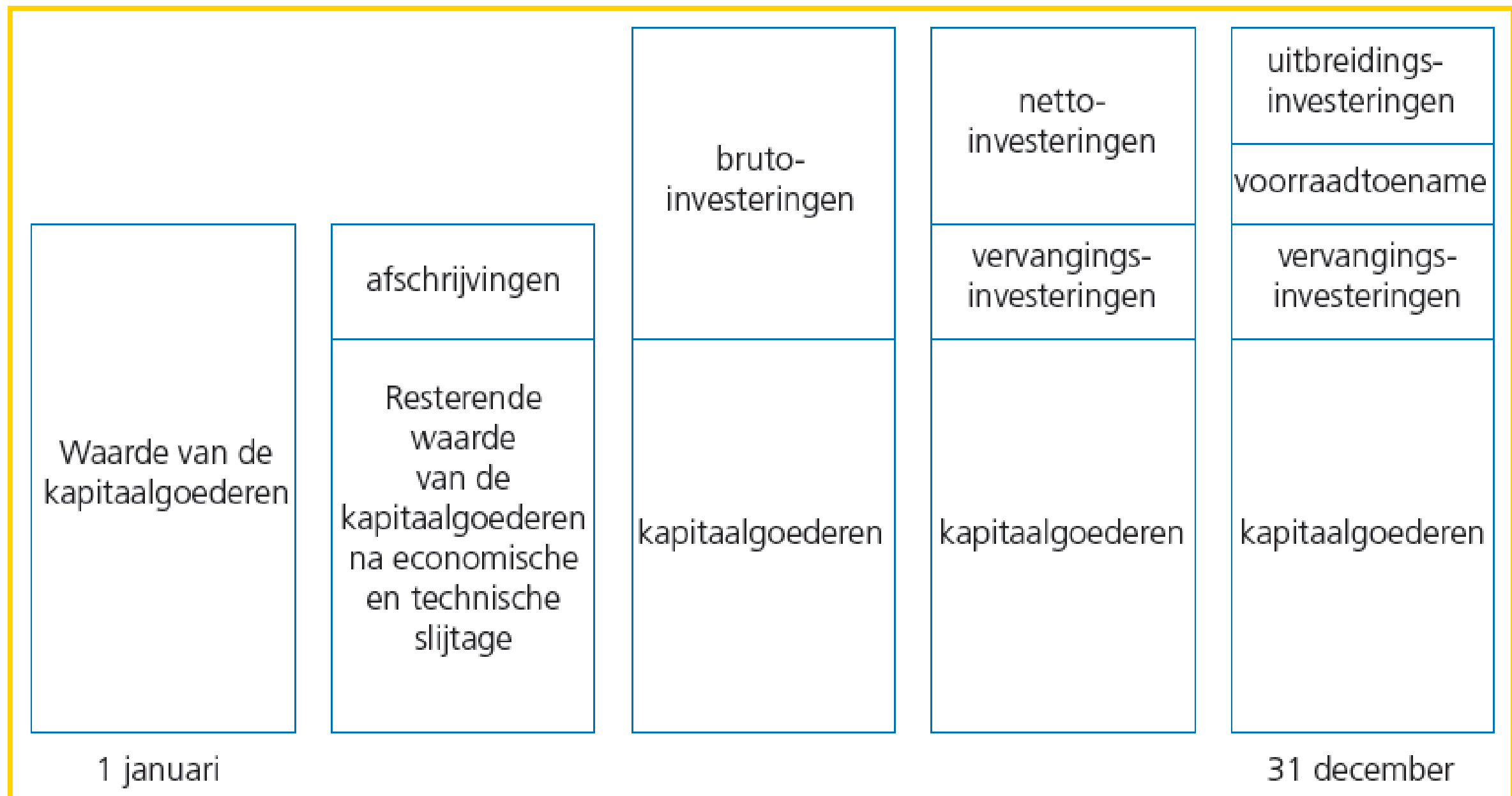
B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

- **Kapitaal is schaars.**
  - Afgeleid uit schaarse productiefactoren arbeid en milieu.
- **Kapitaal ontstaat door investeringen.**
  - Productieve **inkomen** maakt ruimte voor **consumptie** (consumptiegoederen) en **sparen** anderzijds.
  - Sparen verhoogt het **vermogen**: alle **bezittingen** verminderd met **schulden**.
  - Dit vermogen kan dan weer **geïnvesteed** worden: verhoging productiefactor kapitaal (investeringsgoederen).

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.2. PRODUCTIEFACTOREN

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

RATIONALITEIT

BEHOEFTE

- Doelstellingen van de mens waaraan deze slechts kan voldoen door het nuttigen van goederen en diensten (en, daardoor, het inzetten van productiefactoren).

Consumptie

GOEDEREN (EN DIENSTEN)

- Consumptiegoederen: behoeftebevrediging via consumptie.
- Investeringsgoederen: verhoging productiefactor kapitaal via inzetten van vermogen.

Productie

PRODUCTIEFACTOREN

- Schaarse middelen gebruikt om goederen te produceren: **arbeid**, **milieu** en **kapitaal**.

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.3. GOEDEREN

- Duurzame versus niet-duurzame goederen.
  - **Duurzame goederen:** herhaaldelijk gebruik mogelijk.
  - **Niet-duurzame goederen:** slechts eenmaal te gebruiken.
- Individuele versus collectieve goederen.
  - **Individuele goederen:** consumptie in eerste plaats door eigenaar; eigenaar kan consumptie door anderen uitsluiten; nut is exclusief voor eigenaar;
  - **Collectieve goederen:** consumptie door verschillende gebruikers tegelijkertijd; consumptie door anderen kan niet uitgesloten worden (non-exclusiviteit); nut ene consument hindert nut andere niet (non-rivaliteit).
- Finale versus intermediaire goederen.
  - **Finale goederen:** consumeerbaar zonder verdere verwerking.
  - **Niet-finale goederen:** vergen wel verdere productie.

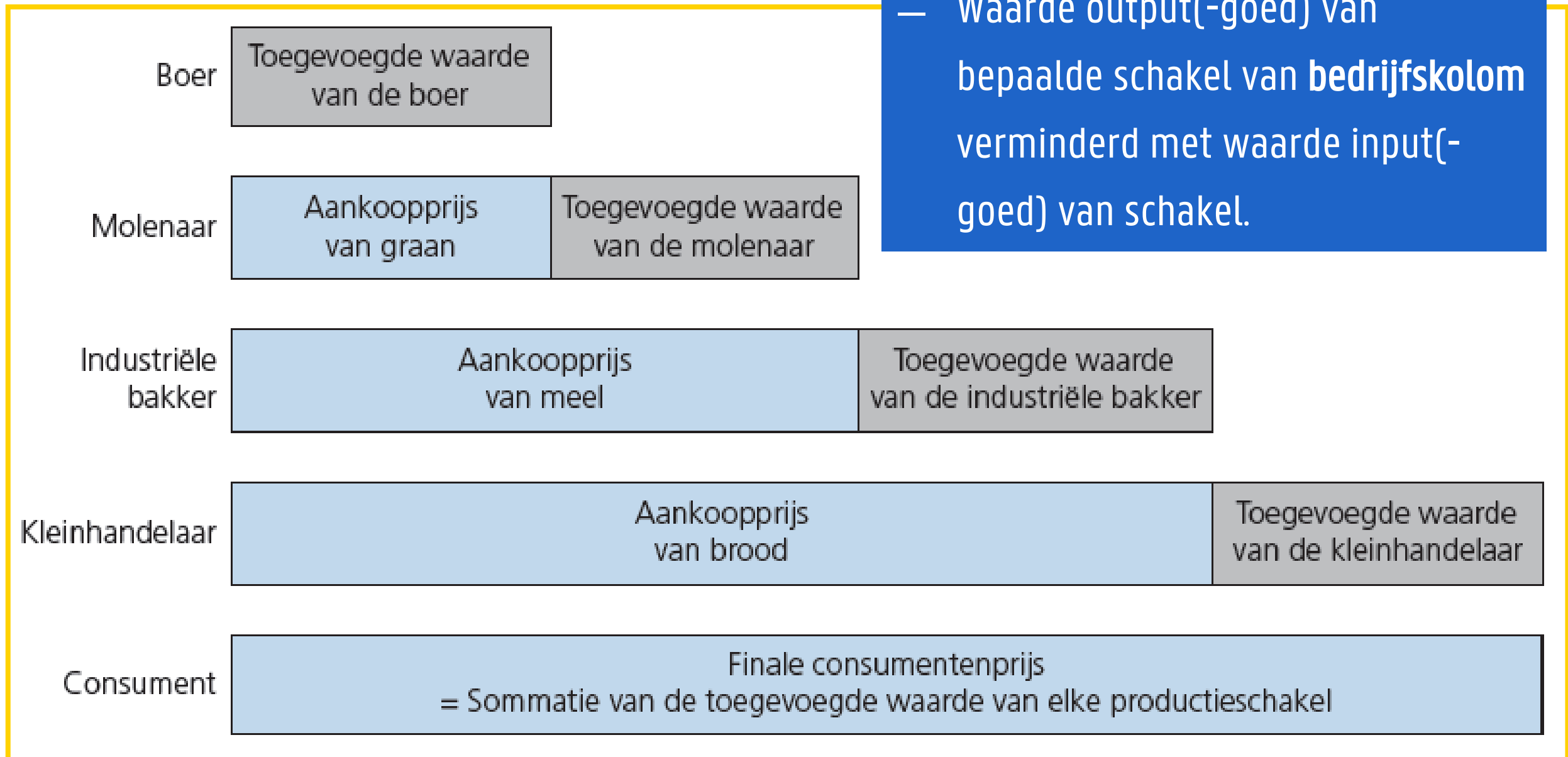

B. BEHOEFTE, PRODUCTIEFACTOREN EN GOEDEREN

B.3. GOEDEREN

TOEGEVOEGDE WAARDE

- Waarde output(-goed) van bepaalde schakel van **bedrijfskolom** verminderd met waarde input(-goed) van schakel.

C. SOORTEN HUISHOUDINGEN

C. SOORTEN HUISHOUDINGEN

- Individuen lossen economisch probleem niet alleen op maar werken samen in economische huishoudingen: gezinnen, bedrijven en overheid.

GEZINNEN

- Hebben consumptie tot doel.
- Verkrijgen daartoe inkomen als vergoeding voor beschikbaar stellen productiefactoren.

BEDRIJVEN

- Huishoudingen waarin productiefactoren samenwerken om goederen (en diensten) te produceren.
- Trekken daartoe productiefactoren aan, gefinancierd door ontvangen prijs bij verkoop goederen.

OVERHEID

- Stelt collectieve vormen van consumptie ter beschikking.
- Stuert door regelgeving economisch leven.
- Corrigeert inkomensverdeling.
- Heft daartoe belastingen.

D. MODERNE RUILECONOMIE

D. MODERNE RUILECONOMIE

D.1. RUIL

- **Specialisatie maakt ruil noodzakelijk.**
  - Economische huishoudingen produceren meer van de goederen waarin zij zich specialiseren dan ze zelf nodig hebben.
  - Anderzijds kunnen ze op basis van de goederen die ze zelf produceren niet aan al hun behoeftes voldoen.
- **Moderne economie: netwerk van ruiltransacties.**
  - In primitieve economieën: naturaruil.
  - In moderne economieën: ruil bevorderd via geld.

D. MODERNE RUILECONOMIE

D.2. FUNCTIES VAN HET GELD

1. Numerair.

- Geld maakt het mogelijk de waarde van goederen bij transacties vast te stellen.
  - **Prijs** van een goed: de in geld uitgedrukt ruilwaarde.
    - Weerslag van relatieve schaarste van goed (“reële factor”).
    - Weerslag van relatieve schaarste van geld (“monetaire factor”).

2. Ruilmiddel.

- Geld maakt het mogelijk de naturaruil te ontdebelen.
  - Goed → geld → goed.
  - Daardoor neemt, in vergelijking met naturaruil, het aantal ruilmogelijkheden sterk toe.
    - Ontwikkeling van handel en economie vergt voldoende geld in omloop.

D. MODERNE RUILECONOMIE

D.2. FUNCTIES VAN HET GELD

3. Koopkrachtreserve.

- Geld maakt het mogelijk goederen te verkopen maar de tegentransactie (de aanschaf van andere goederen) uit te stellen.
- Voorwaarde: lage inflatie.
  - **Inflatie**: algemene stijging van goederenprijzen (en daardoor ontwaarding van geld).

4. Kredietmiddel.

- Geld maakt het mogelijk dat huishoudingen spaarmiddelen uitleenen aan andere huishoudingen (tegen een bepaalde vergoeding).
- **Interest**: vergoeding ontvangen voor het uitleenen van geld, betaald door degene die het geld leent.

D. MODERNE RUILECONOMIE

D.3. KLASSIEKE KWANTITEITSWET

KLASSIEKE KWANTITEITSWET

- $M^* \cdot V_0^* = P^* \cdot V^*$.
- M^* is de geldhoeveelheid, i.e. de totale geldvoorraad van een land.
- V_0^* is de omloopsnelheid, i.e. het aantal keren dat een geldeenheid gemiddeld van eigenaar verandert gedurende een jaar.
- P^* is het algemeen prijspeil.
- V^* is de hoeveelheid verhandelde goederen gedurende een bepaalde periode.

D. MODERNE RUILECONOMIE

D.4. GELDHOEVEELHEID

- De **geldhoeveelheid** (of geldvoorraad) van een land bestaat uit chartaal en giraal geld.
  - **Chartaal geld**: munten en bankbiljetten uitgegeven door de overheid.
  - **Giraal geld**: dadelijk opvraagbare zichtrekeningen bij banken in handen van het publiek.
    - Overschrijving: de rekening van de betalende persoon wordt verminderd (**gedebiteerd**) en de rekening van de ontvangen persoon wordt vermeerderd (**gecrediteerd**) met het betrokken bedrag.

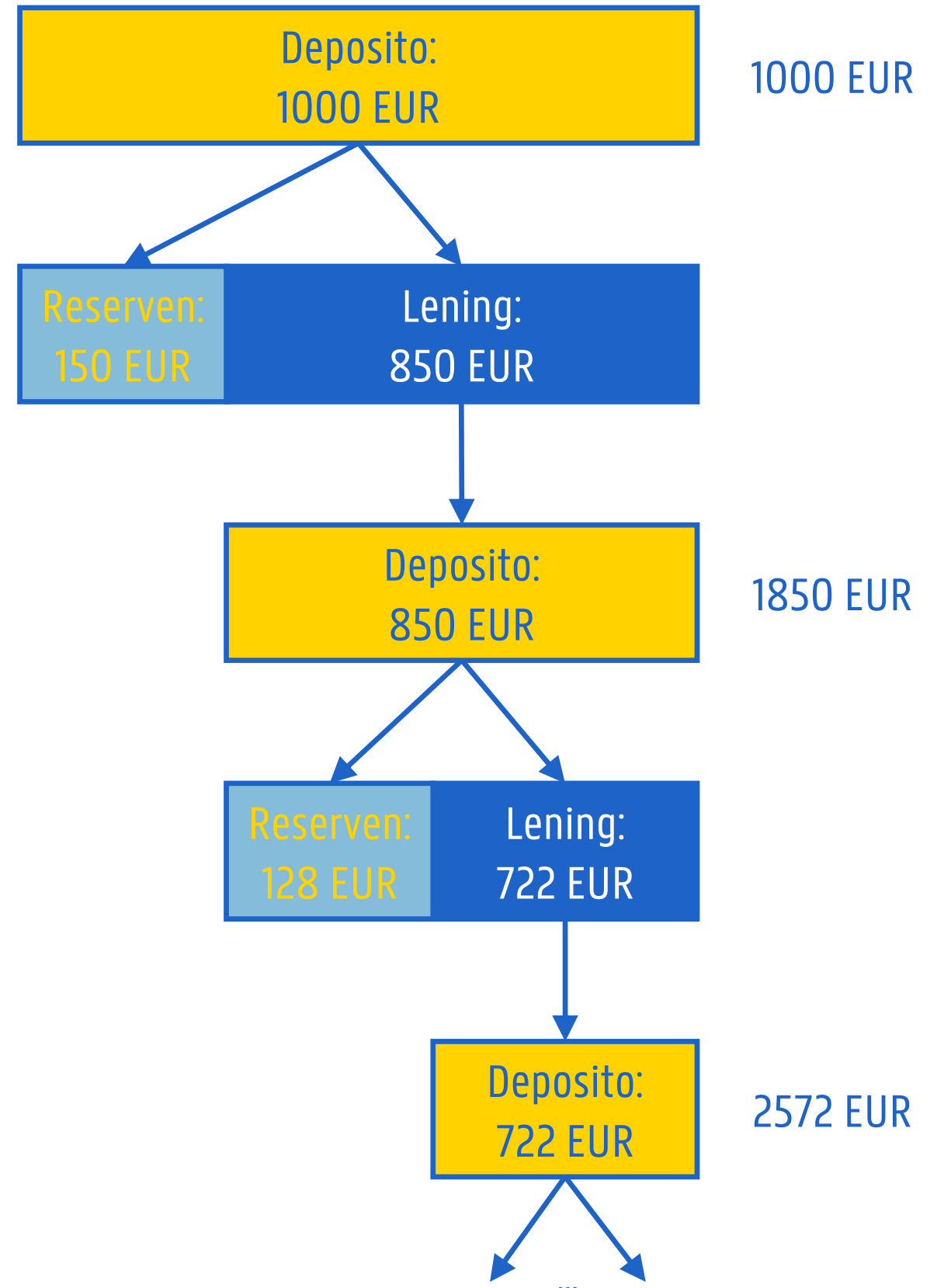
E. DE FINANCIËLE SECTOR

E. DE FINANCIËLE SECTOR

E.1. GELDSCHEPPING

- **Deposito:** hoeveelheid geld die bij bank in bewaring wordt gegeven.
- **Geldscheppingsproces** gebaseerd op feit dat beleggers hun geld niet op hetzelfde moment opvragen.
  - **Liquiditeitsquote:** verhouding van de kasmiddelen op de onmiddellijk opvraagbare tegoeden.
  - **Geldmultipliator:** verhouding maximale hoeveelheid giraal geld enerzijds en initieel deposito anderzijds.

E. DE FINANCIËLE SECTOR

E.2. ANDERE FUNCTIES

- Naast geldschepping voert de financiële sector ook andere functies uit.
  - Verzekeringstransacties.
  - Beleggings- en financieringsadvies.
  - Andere vormen van dienstverlening.
    - Verhuur van safes.
    - Juridisch en fiscaal advies.
    - Economisch studiewerk.

E. DE FINANCIËLE SECTOR

E.2. ANDERE FUNCTIES

- Financiële instellingen gingen zich in de loop der tijden **specialiseren**.
  - Niet-klassieke financiële instellingen met verschillende soorten eigenaars.
    - Institutionele beleggers: verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen van ondernemingen en sectoren.
    - Collectieve beleggingsfondsen: kapitaal van vele kleine spaarders verzamelen en beleggen.
    - Openbare kredietinstellingen: financiële bedrijven met overheid als hoofdeigenaar.
- De jongste jaren treedt echter **branchevervaging** op.
  - Instellingen met een verschillend actieterrein (bijvoorbeeld sparen en verzekeren) fusioneren om klanten een globaal pakket aan diensten te kunnen aanbieden.

F. ECONOMISCHE ORDE

F. ECONOMISCHE ORDE

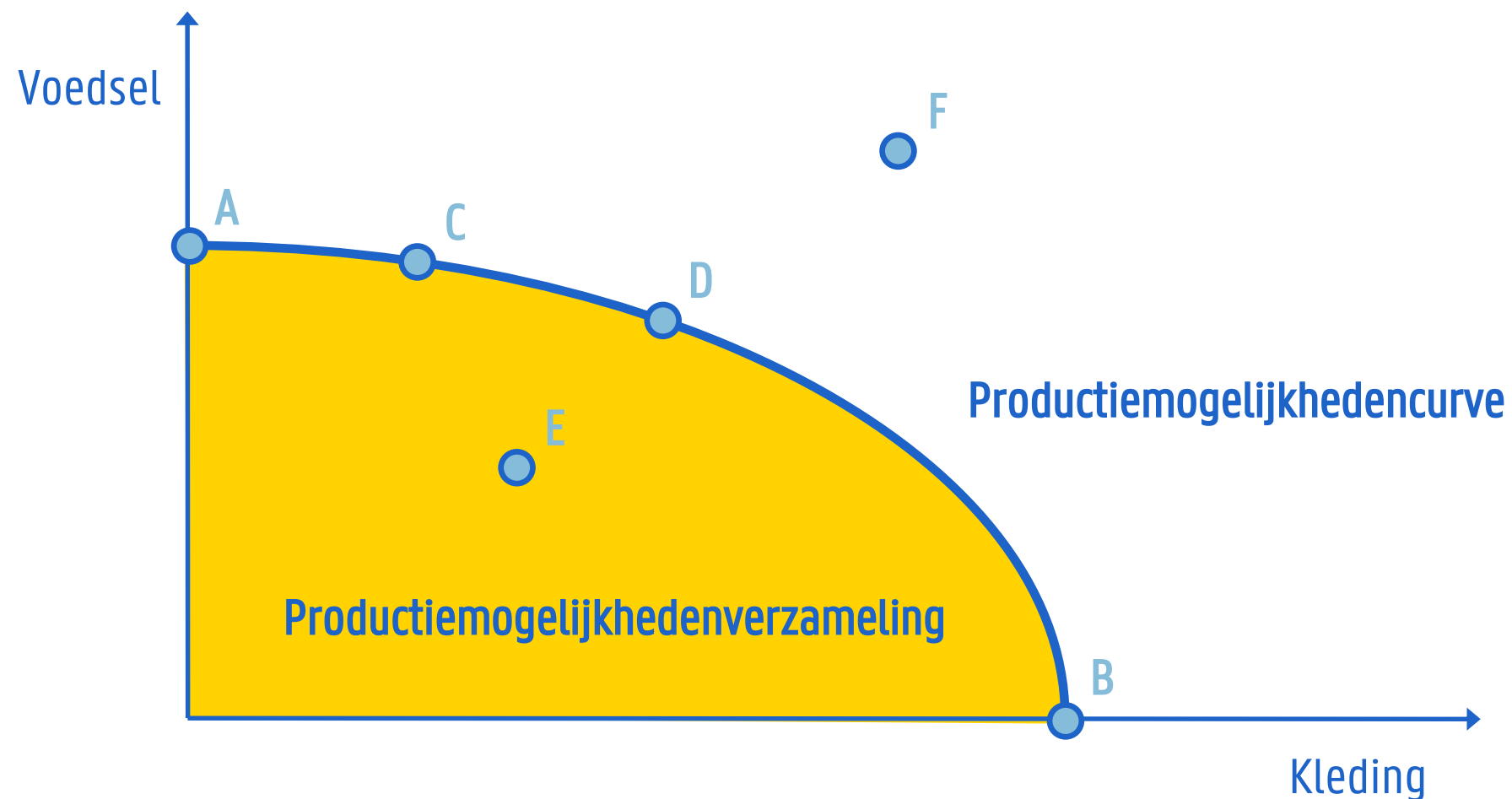
F.1. ECONOMISCH PROBLEEM VOLKSHUISHOUDING

- Om het economisch probleem op te lossen staat iedere volkshuishouding voor een aantal belangrijke keuzen.
  - Productie: welke goederen en diensten produceren met beschikbare productiefactoren?
  - Consumptie: hoe deze goederen over de verschillende leden van de samenleving alloceren?
- **Pareto-efficiëntie** van een volkshuishouding: niet mogelijk door reallocaties van productiefactoren en/of goederen de totale welvaart van de volkshuishouding te verbeteren.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.1. ECONOMISCH PROBLEEM VOLKSHUISHOUDING

- **Productiemogelijkheidscurve:** de verschillende combinaties van goederen die maximaal kunnen worden gerealiseerd bij een efficiënte inzet van de beschikbare productiefactoren.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

- Verschillende volkshuishoudingen laten zich bij het maken van die keuzen onderscheiden in de antwoorden die zich geven op de volgende vragen.
  1. Hoe worden productiefactoren en goederen gealloceerd? Op basis van vraag en aanbod of centraal geleid?
  2. Wie is eigenaar van de productiefactoren milieu (bodem) en kapitaal? In private handen of collectief?
  3. Wat is de centrale drijfveer? Het algemeen of individueel belang?

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

1. Allocatiemechanisme.

- Optie 1: markteconomie.
  - Potentiële kopers (vragers) en potentiële verkopers (aanbieders) vinden elkaar in een algemeen ruilsysteem (markt) voor goederen.
  - Drie belangrijke kenmerken.
    - Privaat eigendom van goederen en productiefactoren.
    - Gedecentraliseerd allocatiesysteem, gesteund op informatie en preferenties van vragers en aanbieders.
    - Gemotiveerd door winstmaximalisatie en daardoor concurrentie.
  - Belangrijke onvolmaaktheden.
    - Haaks op rechtvaardige inkomens- en vermogensverdeling.
    - Inefficiëntie door manipulatie prijs door machtige partijen.
    - **Free-ridergedrag**: weinig oog voor gemeenschappelijk goed.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

1. Allocatiemechanisme.

- Optie 2: centraal geleide economie.
- Een centrale overheidsinstelling bepaalt de economische activiteit.
- Drie belangrijke kenmerken.
  - Geen onderhandeling tussen vragers en aanbieders.
  - Gecentraliseerd allocatiesysteem.
  - Gemotiveerd door politieke objectieven.
- Belangrijke onvolmaaktheden.
  - Onmogelijk alle informatie te verzamelen voor efficiënte centrale sturing.
  - Door rigide loonstructuur en beperkte consumptiemogelijkheden: geen incentives voor werkgevers en werknemers in richting van kwalitatieve productie.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

1. Allocatiemechanisme.

- Optie 3: gemengde economie.
- Combinatie van marktallocatie en overheidsingrijpen.
  - Collectieve voorzieningen: rechtstreeks goederen buiten de markt gratis of bijna gratis verschaffen.
  - Heffingen: deze collectieve vergoedingen worden verschaft via gedwongen bijdragen.
- Ontstaan vanuit onvolmaaktheden markteconomie.
- Toegepast in meeste westerse economieën.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

2. Eigendom van de productiefactoren.

- Optie 1: kapitalisme.
  - Eigendom van productiefactoren in private handen.
  - In de praktijk (“modern kapitalisme”) is de beslissingsmacht over het publieke eigendom sterk beknot en is de overheid eigenaar van een aantal bedrijven.
- Optie 2: collectivisme.
  - Eigendom van productiefactoren collectief (overheid of coöperaties).
  - Communisme: ook (consumptie)goederen publiek bezit.

F. ECONOMISCHE ORDE

F.2. KARAKTERISERING ECONOMISCHE ORDE

3. Centrale drijfveer in de economie.

- Optie 1: liberalisme.
  - Individueel belang centraal.
  - In de realiteit focus op (i) gedecentraliseerde planning, (ii) bewaken van private eigendomsrechten, (iii) economische efficiëntie en (iv) gelijke kansen maar verschillende uitkomsten.
- Optie 2: socialisme.
  - Algemeen belang centraal.
  - In de realiteit focus op (i) uitgebreide collectieve voorzieningen, (ii) beperkte collectivisering van productiefactoren, (iii) rechtvaardige inkomens- en vermogensverdeling.

G. DE ECONOMISCHE ONDERZOEKSMETHODE

G. DE ECONOMISCHE ONDERZOEKSMETHODE

G.1. ECONOMISCHE THEORIE

- **Hypothesen:** veronderstelde relaties tussen economische variabelen.
- Positieve versus normatieve economische theorievorming.
  - **Positief:** beschrijving en verklaring van hoe en waarom bepaalde economische uitkomsten plaatsvinden.
  - **Normatief:** beschrijving van hoe economische beslissingen *zouden moeten* gebeuren, rekening houdend met bepaalde waarderingsoordelen.
- Deductieve versus inductieve economische theorievorming.
  - **Deductie:** via logica uit één algemeen beginsel meerdere theorieën afleiden.
  - **Inductie:** via empirische methoden uit feiten betreffende economische variabelen één theorie (“economische wet”) afleiden.

G. DE ECONOMISCHE ONDERZOEKSMETHODE

G.2. ECONOMISCHE EMPIRIE

- Exogene versus endogene variabelen.
  - **Endogene variabelen:** worden verklaard binnen de theorie zelf.
  - **Exogene variabelen:** hebben invloed op endogene variabelen maar worden niet verklaard binnen de theorie zelf.
- Correlatie versus causale relatie tussen variabelen.
  - **Correlatie:** statistisch verband tussen economische grootheden.
  - **Causaliteit:** statistisch *oorzakelijk* verband tussen economische grootheden.
- Statische versus dynamische relatie.
  - **Statisch:** verband op bepaald ogenblik.
  - **Dynamisch:** invloeden over verschillende periodes heen.

G. DE ECONOMISCHE ONDERZOEKSMETHODE

G.3. DYNAMIEK TUSSEN THEORIE EN EMPIRIE

- **Verifiëren:** confronteren van hypothesen met werkelijkheid.
  - **Falsifiëren:** op zoek gaan naar feiten die theorie tegenspreken.
  - Omgekeerd: vertrekken vanuit **nulhypothese** (geen economisch verband) en deze proberen verwerpen.

H. DE BELANGRIJKSTE ECONOMISCHE SCHOLEN

H. DE BELANGRIJKSTE ECONOMISCHE SCHOLEN

(NEO-)KLASSIEKE SCHOOL

- **Neutraliteit van geld:** geldhoeveelheid heeft geen effect op hoeveelheid verhandelde goederen (via effect op prijspeil).
- **Geen onvrijwillige werkloosheid:** arbeidsmarkt automatisch tot evenwicht van volledige werkzaamheid.
- **Laisser-faire:** overheidsinterventie beperken. Individuele vrijheid en concurrentie leiden tot gunstig evenwicht.

KEYNESIAANSE SCHOOL

- **Niet-neutraliteit van geld:** hogere geldhoeveelheid leidt tot meer verhandelende goederen (via geen of beperkt effect op prijspeil).
- **Onvrijwillige werkloosheid mogelijk:** in laagconjunctuur minder aanwervingen omdat vraag naar producten laag is.
- **Anticyclisch begrotingsbeleid:** overheid dient via investeringen activiteit aan te zwengelen.

ACHTERGRONDMATERIAAL BIJ DEZE PRESENTATIE

- De Clercq, M. (2015): Economie toegelicht. Antwerpen: Intersentia.
  - Hoofdstuk 1.1, Hoofdstuk 1.2, Hoofdstuk 1.3, Hoofdstuk 1.4, Hoofdstuk 1.5, Hoofdstuk 1.6, Hoofdstuk 1.8, Hoofdstuk 1.9, Hoofdstuk 1.10 en Hoofdstuk 1.11.